

cap. 10, quæst. 7, num. 7; Hurtadus de Sacram. Baptismi disp. 3, dis. 3; Azorius part. 1, lib. IX, cap. 25, qu. 10; Castropalaus tract. 19, disp. unie. de Bapt., punct. 9, num. 16; Paschal de Viribus patriæ potestatis, par. 1, num. 11; Barbosa in Canon. Judæorum 18, qu. 1, num. 3; ad hanc rem præclare facit epistola S. Francisci Xaverii pag. 67, Romæ typis edita, in qua confirmans Patrem Franciscum Henricum, quod quereretur, paucos a se infideles in Indiis ad veri Numinis cultum revocari, sic scribit: « Plus itaque proficis, quam tu putas, infantes diligentissime conquisitos per Baptismum cælo parturiendo. » Nam certum est Xaverium hic loqui de Indorum infantibus extremum vitæ agentibus, quos Pater Franciscus Henricus rite ac licite baptizabat. « At memento te octo mensibus, quibus isthic versaris plures animas conservasse moribundis infantibus baptizandis. »

§ II. — De infantibus expositis.

Si item venerit, ut puer aliquis Hebræus projectus esset, atque a parentibus derelictus, communis sententia omnium est, pluribus quoque confirmata judiciis, eum baptizari oportere, reclamantibus etiam, repetentibusque parentibus, ut recte docent Azorius Institut. Moral. part. 1, lib. VIII, cap. 25, quæst. 5; Ricciol. Lucubrat. l. II, cap. 32, num. 30; Clericatus de Jurisdictione discord. 17, num. 12; Sessa de Judæis cap. 51, num. 110 et seqq. « At Hebræorum parentes patriam se in filios habere potestatem contendunt, nec plane injuria compertum est patriam potestatem, neque ad jus divinum positivum, neque ad jus naturale, neque ad jus gentium pertinere, sed juris, ut aiunt humani romani, esse, cum autem civitate romana Antonius imperator omnes imperio romano subjectos donaverit, juxta ea quæ leguntur in l. In orbe Romano, quæque in aliis exemplaribus incipiunt in urbe Roma, ff. de Statu hominum, et Hebræi imperio romano tunc essent subditi, hoc ipsis argumentum suppeditat pro patria in filios potestate: » Sic disserit Abbas in cap. cit. ex litt., num. 2, de convers. infidel. Judæus habet filium in potestate, et est ratio quia Judæi contrahunt justas nuptias, sunt sub romano imperio, et sic gaudent legibus imperialibus. Sed itidem plane constat, prædictam patriam potestatem tunc certe amitti, cum filius derelinquitur, projiciturque; juxta responsum Gregorii IX, cap. 1, de Infantibus, et languidis expositis, cujus hæc sunt verba: « Si a Patre, sive ab alio sciente ipso, aut ratum habente (relegato pietatis officio) infans expositus exstitit, hoc ipso a potestate fuit patria liberatus. »

« Animadvertendum tamen est, eum infantem non inter projectos expositosque annumerandum, quem sine patre, sine matre nullo comite aut per Urbem, aut extra Hebræorum vicium temere vagantem inveneris, sed quem in loco publico solum, derelictum, abjectum, atque omni cura, et spe destitutum offenderis, is absque dubio projectus, is sane expositus censendus est. »

§ III. — Declarationes circa casus præmissos.

Postquam casus magis obvios exposuimus in quibus nostra hæc regula prohibet Hebræorum infantes, invitis parentibus, baptizari, aliquas insuper declarationes addimus ad hanc regulam pertinentes, quarum hæc prima est, si parentes desint, infantes vero alicujus Hebræi tutelæ commissi fuerint, eos sine tutoris assensu licite baptizari nullo modo posse, cum omnis parentum potestas ad tutores pervenerit. Sic Azorius Institut. Moral. part. 1, lib. VIII, c. 28, quæst. 9; Thomas a Jesu de Convers. genl., pag. 212; Sessa de Jud. cap. 25, num. 32, alios præterea doctores eadem sentire non ignoramus, a quibus recensendis brevitatis gratia supersedemus.

Secunda est, si pater christianæ militiæ nomen daret, juberetque infantem filium baptizari; eum quidem vel matre Hebræa dissentiente, baptizandum esse, cum filius non sub matris, sed sub patris potestate sit habendus juxta textum in lege Nulla, ff. de suis et legitimis hæredibus, et in § Feminæ, Instit. tit. de adoptionibus, quod quidem ad verbum statuit Gregorius IX, in sua Decretali ad Argentinæ episcopum scripta et relata in cap. Ex litteris, de conversione infidelium.

Tertia est, quamvis mater filios sui juris non habeat, tamen ad Christi fidem si accedat, et infantem offerat baptizandum, tametsi pater Hebræus reclamet, eum nihilominus aqua baptismatis abluendum esse; ita cum cæteris Azorius verba facit in loco præfato, qu. 3: « Ubi de communi fidei bono agitur, nulla habenda est ratio patriæ potestatis, quam leges et jura romana sanxerunt, et propterea mater fidelis, quamvis ei jus civile patriam potestatem non tribuat, jus habet ad baptismum filium offerendi. » Huic quidem sententiæ favet prædicta decretalis Gregorii IX, in qua licet loquatur de patriæ potestate in eo casu quem explicabat, patris nempe christiani filium aquis lustralibus offerentis, matre Hebræa perperam discrepante: statuit tamen sententiæ suæ in favorem fidei fundamentum: « In favorem maxime fidei christianæ respondemus, patri eundem puerum assignandum: favor autem fidei in utroque casu valere plurimum jure debet. »

Quarta est, quod si pro certo habeatur, parentum voluntatem esse infantium baptismi necessariam, quoniam sub appellatione parentum locum quoque habet paternus avus, ut observatur in l. Justa interpretatione 201, ubi Glossa in verbo Avus, ff. de Verb. signific. cum eo, quod amplius legi potest in Disceptat. 977, n. 4 Gratiani. Hinc necessario sequitur, ut si paternus avus catholicam fidem amplexus sit, ac nepotem ferat ad sacri lavacri fontem, quamvis mortuo jam patre, mater Hebræa repugnet, tamen infans sit absque dubio baptizandus. Martinus Navarrus vir sacrorum canonum doctrina excellens, cum hic Romæ casus hujusmodi evenisset, plus valere contende-

bat matris dissentium, ut videre licet in ejus Cons. 4, lib. III, de conversione infidelium. Contra eum scripsit præsul Rutilius Benzoni; pontifex autem Gregorius XIII, pro avo sententiam tulit, ut ipse refert in suo Speculo Episcoporum lib. 1, quæst. 9, dub. 1, ubi testatur Hebræo infanti baptismum se contulisse. Quamobrem in fine Consilii Navarræ legitur: « Advertendum autem, contra opinionem, latam sententiam, infantemque traditum fuisse avo christiano, et demum baptizatum, perseverareque adhuc in fide. » Hujusce facti Marchinus etiam testis est, de Bello divino part. 1, cap. 2. Non desunt alia judicata, quorum vi avus ad fidem conversus præferri debet, non solum si mater, sed etiam si pater dissentiat, et quamvis ambo pariter protestentur sese filii baptismati non assentiri, ut videri potest in cit. Discept. 977 Gratiani, cum præter favorem Religionis qui maximi habendus est, argumenti loco etiam esse debeat text. in Can. Patrem 32, q. 3, ubi in neptis nuptiis, avi sententia patris judicio anteponitur, cum avus liber, pater autem servus existit. Patrem puellæ Ecclesiæ nostræ famulum, avum vero ejus liberis ortum constat esse natalibus, et ideo avi magis electionem de conjunctione neptis, quam patris ejus cujus nullo modo liberum potest esse arbitrium, decernimus attendi. Quia ergo electione avi huic istam nupsisse probatur, hanc constat legitime esse copulatam.

§ IV. — De patre Hebræo, qui se religionem catholicam amplecti velle prædicet, ac se filiosque baptizandos offerat, postea vero sui se consilii paniteat, abnuatque filium baptizari.

Id Mantuæ evenit, ubi Hebræus quidam non modo cum viro per honorificum dignitatis gradum tenente, sed ipso etiam cum duce id rei gessit. Duos habebat infantes liberos, totidemque pueros, atque uxorem; cumque deinceps ad Christi fidem accedere recusasset, ducisque spem frustratus esset, res ad examen deducta est, in congregatione Sancti Officii, ac Pontifex die 24 Septembris anni 1699 statuit ea fieri quæ sequuntur: « Sanctissimus, auditis votis eminentissimorum, decrevit, quod duo filii infantes, alter scilicet triennis, alter quinquennis, baptizentur. Alii, nempe filius octo annorum, et filia duodecim collocentur in domo catechumenorum, si ea Mantuæ adsit; sin minus, apud piam honestamque personam, ad effectum explorandi ipsorum voluntatem, eosque instruendi: uxoris quoque in loco a filiis separato exploretur voluntas. Patrem vero, et maritum respective, quia a proposito suscipiendæ fidei christianæ recessit, non esse cogendum, sed contra eum posse procedi, prout de jure. » Id ferme accidit Augustæ Taurinorum, ubi cum Hebræus quidam Religionem catholicam amplecti nollet, postquam id se facturum promiserat, cumque instaret, ut filiola, quam baptizandam obtulerat, ideoque a matre Hebræa jam ablatam christianæ nutrici lactandam dede-

rat, in potestatem rediret suam: Congregationis Sancti Officii auctoritate Romæ sanctum fuit, ut puellula christianos penes esset, et ad sacrum regenerationis fontem elevaretur, quod videri potest apud Sessam, cap. 51, n. 98: « Hoc autem prudenter statutum est, ne scilicet parentes Hebræi, quibuscum summa æquitate apud christianos agitur, eo impudentiæ deveniant, ut et nos, et Ecclesiam audeant irridere. »

§ V. — De infidelibus qui baptismum recipiunt ob bonum aliquod temporale.

« Sunt quoque aliqui infideles, suos infantes christianis offerre soliti, ut aquis salubribus abluantur, non tamen Christi ut stipendia mereantur, neque ut originalis culpa eorum ex anima deleatur: sed id faciunt indigna quadam superstitione ducti, quod nempe Baptismi beneficio existimant, eosdem a malignis spiritibus, a fetore, aut morbo aliquo liberandos; » S. Augustinus in epistola ad Bonifacium episcopum tom. II, typis Patrum S. Mauri, n. 5. de hac re ita disserit: Nec illud te moveat, quod quidam non ea fide ad Baptismum percipiendum parvulos ferunt, ut gratia spirituali ad vitam regenerentur æternam, sed quod eos putant hoc remedio temporalem retinere, vel recipere sanitatem. Non enim propterea illi non regenerantur, qui non ab istis hac intentione offeruntur. Celebrantur enim per eos necessaria ministeria, et verba Sacramentorum, sine quibus consecrari parvulus non potest. Mens quippe non infantem baptismum offerentis, sed baptizantis est serio consideranda; at non parentum, sed ministrorum mens est spectanda; hi enim si bona et recta mente voluerunt exsequi quod Ecclesia postulat, omnino baptismum valide contulerunt. Verba sunt Arcudii, lib. de Concordia Ecclesiæ Occidentalis et Orientalis, lib. 1, cap. 12.

Res ad examen revocata fuit in synodo habita anno 1148, sub Patriarcha Luca, de qua synodo sermonem habet Balsamon, super canone 34 Trullano. « Agareni quidam synodo adfuerunt, qui ut baptismum recipere invitati, illico responderunt sese jam pridem sacro Baptismate initiatos; nam id in more suam apud gentem esse dixerunt, infantes vix natos, ad sacerdotes catholicos deferri solitos, ac baptizari. Non tamen admissi fuerunt; audierat enim (prædictus scilicet patriarcha) quod Baptismus, quem infideles a christianis petunt non bona affectione, et orthodoxo proposito petitur, sed propter corporalem medicinam. Persuasum est enim Agareni fore ut sui liberi a dæmone vexentur, et tanquam canes male oleant, nisi baptismum christianum assequantur. » Verba sunt Balsamonis e Græco sermone in Latinam versa a cardinale Baronio ad an. 1148, unde significari videtur, illius concilii Patres Baptismum ratum ac validum nequaquam existimasse. Propositum fuit hac de re dubium supremæ inquisitioni, ejusque decreto in hunc modum solutum die 6 Septembris 1625: Sacra congregatio universalis Inquisitionis habita coram